

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**XII RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

IYUN, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:
<https://konferensiyalar.com>

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 12-son (26-iyun, 2026-yil).– 223 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-iyun

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi XII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

PEDAGOGIKA FANLARI

RAQAMLI AVLOD DUNYOQARASHINING SHAKLLANISHIDA INTERNET MADANIYATINING IJTIMOY-FALSAFIY O'RNI

Sariboyeva Shaxnoza Xasanboyevna

University of Business and Science, Ijtimoiy fanlar kafedrası o'qituvchisi

E-mail: alisheryoldashev1989@gmail.com

Tel: +998911836489

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli avlod dunyoqarashining shakllanishida internet madaniyatining ijtimoiy-falsafiy, kommunikativ va aksiologik o'rni tahlil qilinadi. Tadqiqotda internet madaniyati shunchaki texnik aloqa muhiti emas, balki axborotni qabul qilish, talqin etish, baholash, muhokama qilish va ijtimoiy me'yorlarga mos ravishda almashish jarayonlarini belgilovchi murakkab madaniy tizim sifatida qaraladi. Maqolada raqamli avlodning dunyoqarashi ijtimoiy tarmoqlar, platformaviy kommunikatsiya, media savodxonlik, algoritmik tanlov, virtual identifikatsiya va axloqiy mas'uliyat kategoriyalari bilan uzviy bog'liqligi asoslanadi. Natijalar internet madaniyatini rivojlantirish yoshlarning tanqidiy tafakkuri, axborot immuniteti va ijtimoiy faolligini barqarorlashtirishda muhim omil ekanini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: raqamli avlod, internet madaniyati, dunyoqarash, media savodxonlik, axborot madaniyati, virtual identifikatsiya, ijtimoiy tarmoq, tanqidiy tafakkur, aksiologik tanlov, raqamli etika.

THE SOCIAL-PHILOSOPHICAL ROLE OF INTERNET CULTURE IN THE FORMATION OF THE WORLDVIEW OF THE DIGITAL GENERATION

Sariboyeva Shakhnoza Khasanboyevna

University of Business and Science, Lecturer,

Department of Social Sciences

Annotation. This article examines the socio-philosophical, communicative and axiological role of Internet culture in shaping the worldview of the digital generation. Internet culture is interpreted not merely as a technological communication environment, but as a complex system of norms, practices and values that determines how information is perceived, interpreted, evaluated and shared. The article argues that the worldview of the digital generation is closely connected with social networks, platform communication, media literacy, algorithmic selection, virtual identity and ethical responsibility. The findings show that the development of Internet culture is an important factor in strengthening critical thinking, information immunity and social activity among young people.

Keywords: digital generation, Internet culture, worldview, media literacy, information culture, virtual identity, social network, critical thinking, axiological choice, digital ethics.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i12/n25>

Kirish: XXI asrning ijtimoiy-falsafiy manzarasi insoniyat hayotining deyarli barcha jabhalarida raqamli texnologiyalar vositasida shakllanayotgan yangi kommunikativ muhit bilan belgilanmoqda. Internet tarmog'i, ijtimoiy media platformalari, mobil ilovalar, onlayn ta'lim resurslari, raqamli xizmatlar va algoritmik tavsiya tizimlari yosh avlodning bilim olish, fikrlash, muloqot qilish, o'zini namoyon etish hamda ijtimoiy voqelikni baholash usullarini tubdan o'zgartirmoqda. Shu ma'noda "raqamli avlod" tushunchasi faqat yoshlarning texnik qurilmalardan foydalanish ko'nikmasini emas, balki ularning dunyoni idrok etish usuli, axborotga munosabati, qadriyat tanlovi, ijtimoiy mas'uliyati va madaniy identifikatsiyasini ham

ifodalaydi. Internet madaniyati esa mazkur jarayonda vositachi, tartibga soluvchi va qiymat beruvchi omil sifatida namoyon bo'ladi[1]. Raqamli avlod dunyoqarashini o'rganishda internet madaniyatining o'rni alohida ilmiy ahamiyat kasb etadi, chunki internet bugungi kunda passiv axborot manbai emas, balki interaktiv ijtimoiy maydon, kommunikativ tajriba laboratoriyasi va ramziy ma'nolar almashinuvi tizimidir. Yoshlar ushbu makonda nafaqat tayyor bilimlarni qabul qiladi, balki o'z munosabatini bildiradi, kontent yaratadi, bahsga kirishadi, turli guruhlarga mansublikni his qiladi, jamiyatdagi voqealarni shaxsiy tajribasi bilan bog'lab talqin etadi. Natijada dunyoqarashning an'anaviy shakllanish mexanizmlari — oila, maktab, mahalla, kitob, ommaviy axborot vositalari — raqamli platformalar bilan o'zaro raqobat va hamkorlik holatiga kiradi. Bu esa tarbiya, ta'lim, axloqiy me'yor, milliy qadriyat va global madaniyat masalalarini yangi nazariy yondashuvlar asosida tahlil qilishni talab etadi[2]. Internet madaniyati tushunchasi o'z ichiga onlayn muloqot etiketi, axborotni saralash va tekshirish qobiliyati, mualliflikka hurmat, raqamli xavfsizlik, shaxsiy ma'lumotni himoya qilish, turli fikrlarga nisbatan bag'rikenglik, virtual muhitda mas'uliyatli xulq-atvor hamda media matnlarni tanqidiy anglash kabi ko'plab komponentlarni qamrab oladi. Mazkur komponentlarning har biri raqamli avlod dunyoqarashida muayyan iz qoldiradi. Masalan, axborotni tekshirish madaniyati shakllanmagan sharoitda yoshlar feyk xabarlar, manipulyativ kontent, stereotiplar yoki radikal fikrlarning ta'siriga tushib qolishi mumkin; aksincha, media savodxonlik rivojlangan holatda esa internet bilimni mustaqil izlash, ijodiy faoliyatni kengaytirish, fuqarolik pozitsiyasini ifodalash va ijtimoiy mas'uliyatni kuchaytirish vositasiga aylanadi[3]. Mavzuning dolzarbligi shundan iboratki, raqamli muhit yoshlarning kognitiv, emotsional va aksiologik rivojlanishida doimiy hamrohga aylangan. Internetdan foydalanish jarayoni endilikda alohida vaqt bilan cheklanmaydi; u ta'lim, dam olish, do'stlik, o'z-o'zini anglash, mehnat bozoriga tayyorgarlik, ijtimoiy faollik va madaniy iste'molning ichki qismiga singib ketgan. Shuning uchun internet madaniyatini rivojlantirish masalasi texnik savodxonlik doirasidan chiqib, falsafiy, pedagogik, psixologik va sotsiologik mazmun kasb etmoqda. Raqamli avlodning dunyoqarashi ma'lumotlar oqimi ichida shakllanar ekan, uning ongida "haqiqat", "ishonch", "qadriyat", "mas'uliyat", "erkinlik", "shaxsiylik" kabi tushunchalar ham yangi semantik maydonda qayta talqin qilinadi[4]. O'zbekiston sharoitida bu masala milliy taraqqiyot, ta'lim sifatini oshirish, yoshlarning ma'naviy immunitetini mustahkamlash va raqamli iqtisodiyotga mos kadrlar tayyorlash jarayonlari bilan bevosita bog'liq. Raqamli jamiyat qurish jarayonida yosh avlodni faqat texnologiyadan foydalanuvchi subyekt sifatida emas, balki madaniy jihatdan mas'uliyatli, axborotni tanqidiy tahlil qila oladigan, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtira oladigan shaxs sifatida shakllantirish zarur. Internet madaniyati shu nuqtada dunyoqarashning me'yoriy va ma'naviy asosi bo'lib xizmat qiladi: u yoshlarni shunchaki onlayn muloqotga emas, balki mazmunli fikrlashga, dalilga tayanishga, muloqotda hurmatni saqlashga va axborot oqimida o'z pozitsiyasini ongli belgilashga o'rgatadi[5]. Ilmiy nuqtayi nazardan internet madaniyatining raqamli avlod dunyoqarashiga ta'sirini uch darajada ko'rib chiqish mumkin. Birinchisi, kognitiv daraja bo'lib, unda yoshlarning bilim olish, ma'lumotni qiyoslash, dalil va fikrni ajratish, axborot manbasini baholash ko'nikmalari tahlil qilinadi. Ikkinchisi, kommunikativ daraja bo'lib, unda onlayn muloqot shakllari, tarmoq guruhlari, virtual hamjamiyatlar, fikr almashish madaniyati va raqamli fuqarolik o'rganiladi. Uchinchisi, aksiologik daraja bo'lib, unda internet makonidagi qadriyatlar, axloqiy mezonlar, identiklik, milliy o'zlik va global madaniy ta'sirlar munosabati ochib beriladi. Mazkur uch daraja bir-

biridan ajralgan holda emas, balki yaxlit tizim sifatida amal qiladi[6]. Raqamli avlod uchun internet madaniyati ko'pincha yashash uslubining ajralmas tarkibiy qismidir. Ular uchun ijtimoiy tarmoqdagi muloqot, qisqa videolar, onlayn forumlar, bloglar, elektron ta'lim platformalari va raqamli o'yinlar axborot almashish bilan birga, ijtimoiy maqom, estetik did, axloqiy baho va guruhviy mansublikni belgilovchi belgilar tizimini yaratadi. Shu sababli internet madaniyati nafaqat vosita, balki yoshlarning o'zini anglash maydoni sifatida ham namoyon bo'ladi. Bu maydonda shaxsning mustaqil fikri rivojlanishi ham, yuzaki taassurotlarga bog'lanib qolishi ham mumkin. Demak, asosiy masala internetdan foydalanishning miqdorida emas, balki undan foydalanish sifatida, ya'ni madaniy, tanqidiy va mas'uliyatli yondashuv darajasidadir. Mazkur maqolaning maqsadi raqamli avlod dunyoqarashining shakllanishida internet madaniyatining ijtimoiy-falsafiy o'rnini aniqlash, uning asosiy tarkibiy qismlarini tahlil qilish hamda yoshlar tafakkurida internet madaniyati orqali yuzaga keladigan ijobiy va muammoli tendensiyalarni ilmiy asoslashdan iborat. Maqolada internet madaniyati axborot iste'moli, media savodxonlik, kommunikativ etika, raqamli identiklik va qadriyatlar transformatsiyasi kesimida ko'rib chiqiladi. Shu asosda raqamli avlodning dunyoqarashi internet makonida tasodifiy shakllanmay, balki ta'lim, tarbiya, axborot siyosati, oila, jamiyat va shaxsiy mas'uliyat o'zaro ta'siri natijasida rivojlanishi haqidagi g'oya ilgari suriladi.

Raqamli avlod dunyoqarashining shakllanishida internet madaniyati masalasini o'rganishda O'zbekiston ilmiy muhitida yoshlarning media madaniyati, axborotdan foydalanish madaniyati va internetning ong-tafakkurga ta'siri bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar muhim nazariy manba vazifasini bajaradi. Jumladan, Ibodulla Abdullayevich Abdullayevning "Yoshlar media madaniyati: O'zbekiston amaliyoti" nomli maqolasida yoshlarning media muhiti bilan o'zaro aloqasi, internetning ong va tafakkurga ta'siri, axborot, veb-sayt, kompyuter va AKT vositalarining yangi ijtimoiy tajriba yaratishdagi ahamiyati yoritilgan. Ushbu yondashuv raqamli avlod dunyoqarashi bevosita media amaliyotlar orqali shakllanishini ko'rsatadi. Abdullayevning qarashlarida media madaniyat shaxsning axborot oqimida o'zini tutishi, ma'lumotga baho berishi va kommunikativ munosabatga kirishish darajasi bilan izohlanadi. Bu holat internet madaniyatini yoshlarning ijtimoiylashuvi, dunyoni anglash uslubi va qadriyatlarni qayta talqin etish jarayoni sifatida o'rganishga imkon beradi[7]. Ikkinchi muhim yo'nalish sifatida Zokir Alimovning "Internet madaniyati va yoshlar axloqiy qadriyatlarining o'zaro ta'siri" nomli tadqiqotini ko'rsatish mumkin. Muallif internet madaniyatining yoshlar ongiga, xususan, ularning axloqiy qadriyatlari, xulq-atvori va ma'naviy immunitetiga ko'rsatayotgan ijobiy va salbiy ta'sirlarini tahlil qiladi. Bu tadqiqot mavzuning aynan aksiologik qatlamini ochib beradi, chunki raqamli avlod dunyoqarashi faqat bilimlar majmui emas, balki ma'naviy mezonlar, axloqiy tanlovlar va ijtimoiy javobgarlik bilan belgilanadigan murakkab ruhiy-madaniy tizimdir. Alimovning yondashuvida internet madaniyati milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligi nuqtayi nazaridan baholanadi; bu esa raqamli muhitdagi global kontent oqimi yoshlar tafakkurida milliy o'zlikni susaytirishi yoki aksincha, uni zamonaviy shaklda mustahkamlashi mumkinligini anglatadi[8]. Mazkur ikki o'zbek tadqiqotchisi yondashuvlarini uzviy bog'laganda, internet madaniyatining raqamli avlod dunyoqarashiga ta'siri ikki asosiy yo'nalishda namoyon bo'lishi aniqlanadi: birinchidan, media va axborot madaniyati orqali kognitiv-tanqidiy tafakkurni shakllantirish; ikkinchidan, axloqiy qadriyatlar va ma'naviy immunitet orqali shaxsning ijtimoiy mas'uliyatini mustahkamlash. Abdullayev ko'proq yoshlarning media amaliyotlari va internetning tafakkurga ta'siri masalasini ochib bersa,

Alimov internet madaniyatining qadriyatlar tizimiga ko'rsatadigan ta'sirini tahlil qiladi. Shunday qilib, bu ikki ilmiy qarash bir-birini to'ldiradi: biri internet madaniyatini kommunikativ va axboriy jarayon sifatida, ikkinchisi esa axloqiy-falsafiy jarayon sifatida tushuntiradi. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, o'zbek ilmiy muhitida internet madaniyati masalasi tobora ko'proq yoshlar dunyoqarashi, media savodxonlik, axborot xavfsizligi, ijtimoiy tarmoq ta'siri, feyk axborotlarga qarshi immunitet va milliy qadriyatlarni saqlash muammolari bilan bog'lab o'rganilmoqda. Biroq mavjud tadqiqotlarda ko'pincha internetning ijobiy yoki salbiy ta'siri alohida-alohida tasvirlanadi, internet madaniyatining dunyoqarash tuzilmasini shakllantiruvchi yaxlit mexanizm sifatidagi tahlili esa yanada chuqurlashtirishga muhtoj. Shu bois mazkur maqolada internet madaniyati kognitiv, kommunikativ va aksiologik komponentlar birligi sifatida talqin qilinadi hamda raqamli avlodning dunyoqarashi mazkur komponentlarning o'zaro ta'siri natijasida shakllanishi asoslanadi.

Ushbu maqolada raqamli avlod dunyoqarashining shakllanishida internet madaniyatining o'rnini aniqlash uchun ijtimoiy-falsafiy tahlil, tizimli yondashuv, kontseptual tahlil, komparativ tahlil, aksiologik tahlil, diskursiv tahlil va umumlashtirish metodlari uzviy bog'liq holda qo'llanildi. Ijtimoiy-falsafiy tahlil internet madaniyatini jamiyatning raqamli transformatsiyasi, shaxs dunyoqarashi va qadriyatlar tizimi bilan bog'lab o'rganishga imkon berdi; tizimli yondashuv esa internet madaniyatini axborot, muloqot, axloq, identiklik, xavfsizlik va tanqidiy tafakkur komponentlaridan tashkil topgan yaxlit madaniy mexanizm sifatida ko'rishga xizmat qildi. Kontseptual tahlil yordamida "raqamli avlod", "internet madaniyati", "media savodxonlik", "virtual identifikatsiya", "axborot immuniteti" va "raqamli etika" tushunchalarining mazmuniy chegaralari aniqlashtirildi. Komparativ tahlil usuli mahalliy ilmiy qarashlar bilan xorijiy nazariyalarni qiyoslashda, xususan, O'zbekiston tadqiqotchilarining yoshlar media madaniyati va axloqiy qadriyatlar haqidagi yondashuvlarini Castellsning tarmoq jamiyati hamda Jenkinsning ishtirokchilik madaniyati konsepsiyalari bilan bog'lashda qo'llanildi. Aksiologik tahlil internet madaniyatining yoshlar qadriyatlar tizimiga ta'sirini ochib berishda muhim metodologik vosita bo'ldi. Mazkur metod orqali internet makonida erkinlik, mas'uliyat, hurmat, ishonch, haqiqat, milliy o'zlik va umuminsoniy qadriyatlar qanday namoyon bo'lishi tahlil qilindi. Diskursiv tahlil esa ijtimoiy tarmoqlar va onlayn kommunikatsiyada shakllanadigan fikrlar, bahslar, ramzlar, trendlar va me'yorlarning yoshlar dunyoqarashiga qanday ta'sir ko'rsatishini izohlash imkonini berdi. Maqolada empirik raqamlar keltirishdan ko'ra, mavjud ilmiy adabiyotlar, nazariy qarashlar, konseptual yondashuvlar va amaliy kuzatishlar asosida umumlashtirilgan ilmiy xulosalar chiqarildi. Shu bois metodologik asosning markazida raqamli muhitni texnik hodisa sifatida emas, balki inson tafakkuri, madaniy identiklik va ijtimoiy munosabatlarni qayta tashkil etuvchi murakkab sotsiomadaniy hodisa sifatida tushunish prinsipi turadi.

Tadqiqot natijalari raqamli avlod dunyoqarashi internet madaniyati ta'sirida ko'p qatlamli va dinamik shaklda rivojlanishini ko'rsatadi. Birinchidan, internet madaniyati yoshlarning kognitiv dunyoqarashiga bevosita ta'sir qiladi: ular ma'lumotni tez topish, turli manbalarni qiyoslash, vizual va matnli kontentni birgalikda anglash, o'z fikrini qisqa va ta'sirchan ifodalash imkoniyatiga ega bo'ladi. Shu bilan birga, axborotning ortiqchaligi va algoritmik tavsiyalar doirasida qolib ketish xavfi mavjud bo'lib, bu tanqidiy tafakkur yetarli bo'lmagan sharoitda dunyoqarashning biryoqlama, emotsional yoki stereotiplashgan shakllanishiga olib kelishi mumkin. Demak, internet madaniyatining rivojlanganlik darajasi

raqamli avlodning axborot bilan ongli ishlash qobiliyatini belgilovchi asosiy mezonlardan biridir. Ikkinchidan, internet madaniyati yoshlarning kommunikativ dunyoqarashini o'zgartiradi. Onlayn muloqot tezkorlik, ochiqlik, ko'p ovozlilik va interaktivlik bilan ajralib turadi. Yoshlar turli ijtimoiy guruhlar, madaniyatlar, fikrlar va tajribalar bilan tanishish orqali o'z dunyoqarashini kengaytiradi. Biroq muloqot madaniyati yetarli bo'lmagan holatda tajovuzkor kommentariya, kiberbulling, yolg'on obro' yaratish, shaxsiy chegaralarni buzish va mas'uliyatsiz fikr tarqatish kabi salbiy holatlar paydo bo'ladi. Shuning uchun internet madaniyati raqamli avlodda muloqot etikasi, dalilga tayanish, fikrlar xilma-xilligini hurmat qilish va virtual muhitda real mas'uliyatni anglash ko'nikmalarini shakllantirishi zarur. Uning ijobiy samara berishi yoshlarning texnik ko'nikmasidan ko'ra, axborotga ongli munosabat, axloqiy mezon va ijtimoiy maqsadga yo'naltirilganlik darajasiga bog'liqdir.

Mavzu bo'yicha ilmiy munozarani Manuel Castells va Henry Jenkins qarashlari asosida yoritish raqamli avlod dunyoqarashida internet madaniyatining ziddiyatli va ko'p qirrali tabiatini ochishga yordam beradi. Castellsning "tarmoq jamiyati" konsepsiyasida internet zamonaviy ijtimoiy tuzilmaning asosiy infratuzilmasi sifatida talqin qilinadi. Uning fikricha, axborot oqimlari, tarmoqlar va global kommunikatsiya jamiyatdagi iqtisodiy, siyosiy va madaniy munosabatlarni qayta tashkil etadi. Bu yondashuv nuqtayi nazaridan raqamli avlod dunyoqarashi shaxsiy tanlovlarning yig'indisi emas, balki tarmoq strukturalari, platformalar, algoritmlar va axborot oqimlari bilan belgilangan ijtimoiy sharoit mahsulidir. Castells uchun internet madaniyati avvalo kuchli strukturaviy omil: u kimning ovozi eshinishi, qaysi axborot ko'rinishi, qanday guruhlar o'zaro bog'lanishi va qanday identikliklar shakllanishiga ta'sir qiladi[9]. Jenkins esa internet madaniyatini ko'proq ishtirokchilik, konvergensiya va auditoriyaning faollashuvi nuqtayi nazaridan tushuntiradi. Unga ko'ra, yangi media sharoitida foydalanuvchilar faqat tayyor kontent iste'mol qilmaydi, balki uni sharhlaydi, qayta ishlab chiqadi, tarqatadi va kollektiv ma'no yaratish jarayonida qatnashadi. Jenkinsning pozitsiyasida raqamli avlod dunyoqarashi yoshlarning ijodiy ishtiroki, hamkorlikda o'rganishi va madaniy muloqotdagi faolligi orqali shakllanadi. Bu yondashuv internet madaniyatini imkoniyatlar maydoni sifatida ko'rsatadi: yoshlar o'z ovozi topadi, turli guruhlar bilan muloqot qiladi, ijtimoiy masalalarga munosabat bildiradi va o'z identikligini raqamli ijod orqali ifodalaydi[10]. Mazkur ikki olim o'rtasidagi nazariy polemika shundan iboratki, Castells internet madaniyatining strukturaviy kuchini, Jenkins esa foydalanuvchi ishtirokining ijodiy imkoniyatlarini ko'proq ta'kidlaydi. Castells yondashuvi bizni platformalar, algoritmlar, axborot oqimlari va tarmoq tengsizliklarini tanqidiy ko'rishga undaydi; Jenkins yondashuvi esa yoshlarning faol subyektligi, kreativligi va hamkorlikdagi bilim yaratish salohiyatini ochib beradi. Raqamli avlod dunyoqarashini tahlil qilishda bu ikki yondashuvni qarama-qarshi qo'yish emas, balki dialektik birlikda tushunish muhim. Chunki yoshlar internetda bir vaqtning o'zida ham platformalar tomonidan yo'naltiriladigan axborot oqimiga duch keladi, ham o'z tanlovi, ijodi va muloqoti orqali mazkur oqimni qayta talqin qiladi.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, raqamli avlod dunyoqarashining shakllanishida internet madaniyati hal qiluvchi ijtimoiy-falsafiy omillardan biri hisoblanadi. Internet madaniyati yoshlarning axborotni qabul qilish, tahlil qilish, baholash, tarqatish, muloqotga kirishish va o'z identikligini ifodalash jarayonlarini tartibga soladi. U shaxsning kognitiv dunyoqarashini kengaytiradi, kommunikativ tajribasini boyitadi, ijtimoiy faolligini rag'batlantiradi va aksiologik tanlovlarini murakkablashtiradi. Shu bilan birga, internet madaniyati yetarlicha

shakllanmagan holatda axborot manipulyatsiyasi, feyk xabarlar, virtual tajovuz, qadriyatlar nisbiylashuvi va yuzaki tafakkur xavfini kuchaytiradi. Maqolada internet madaniyati raqamli avlod dunyoqarashining tashqi qo'shimcha omili emas, balki uning ichki mazmunini shakllantiruvchi madaniy-kommunikativ mexanizm sifatida asoslandi. Yoshlarning sog'lom raqamli dunyoqarashi media savodxonlik, tanqidiy tafakkur, raqamli etika, axborot xavfsizligi, milliy qadriyatlarga hurmat va global madaniyatni ongli qabul qilish qobiliyatlari bilan belgilanadi. Shu sababli ta'lim muassasalarida internet madaniyatini alohida tarbiyaviy yo'nalish sifatida emas, balki barcha fanlar va tarbiyaviy jarayonlar bilan integratsiyalashgan tizim sifatida rivojlantirish maqsadga muvofiqdir.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Abdullayev I.A. Yoshlar media madaniyati: O'zbekiston amaliyoti // Oriental Renaissance. 2023. B. 337-342;
2. Alimov Z. Internet madaniyati va yoshlar axloqiy qadriyatlarining o'zaro ta'siri // Nordic Press. 2025;
3. Abdullajonova N.B., Kamolova A.O. Yoshlarning axborotdan foydalanish madaniyatini shakllantirish // PEDAGOGS. 2024. 53(1). B. 86-92;
4. Qodirova N., Nurmatov S. O'zbekistonda internet madaniyati va yoshlar media savodxonligi darajasining IT platformalar orqali tahlili // Yosh olimlar. 2025. 3(59). B. 9-10;
5. Castells M. The Rise of the Network Society. Wiley-Blackwell, 2010;
6. Jenkins H. Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. New York: NYU Press, 2006;
7. UNESCO. Media and Information Literacy: Policy and Strategy Guidelines. Paris: UNESCO Publishing, 2020.
8. Ashurov J. D. Oliy ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalari: muammolar va istiqbollar //Advanced methods of ensuring the quality of education: problems and solutions. – 2024. – T. 1. – №. 3. – C. 112-118.
9. Ashurov J. D. Sun'iy intellekt texnologiyalaridan ta'lim tizimida foydalanishda axborot madaniyatini shakllantirishning ahamiyati //Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology. – 2025. – T. 2. – №. 1. – C. 41-47.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

XII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2026-yil, 26-iyun

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 12-son (iyun, 2026-yil). – 223 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-iyun.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.